

" Waterkwaliteit en visbestand in het Kanaal Leuven-Dijle anno 2020 "

1. Inleiding

Het Kanaal Leuven-Dijle , ook de “Leuvense Vaart” genoemd , is ongeveer 30 km lang en loopt van in de stad Leuven via Mechelen tot aan de samenvloeiing van de Dijle en de Zenne . Ruim driekwart van het kanaal bevindt zich op grondgebied van de provincie Vlaams-Brabant. Tussen Hofstade en het Zennegat vloeit de vaart enkele kilometers over het grondgebied van de provincie Antwerpen .

2. Waterkwaliteit

a) Huidige toestand

De gegevens van het jaar 2019 zijn nog niet volledig, waardoor 2018 als de laatste toestand weergegeven wordt.

De fysisch-chemische kwaliteit van oppervlaktewater wordt volgens de Europese Kaderrichtlijn Water ingedeeld in 5 klassen: slecht, ontoereikend, matig, goed en zeer goed.

De fysisch-chemische kwaliteit (als samenvatting van 5 gidsparameters: stikstof, fosfor, geleidbaarheid, zuurstof en pH) van het Kanaal Leuven-Dijle in de periode 2015-2018 is ontoereikend.

De totale biologische waterkwaliteit voor 2015 en 2018 is matig.

b) Toekomstperspectieven

Bij de opmaak van de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 wordt opnieuw gewerkt met een gebiedsgerichte prioritering.

Voor elk waterlichaam zal de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) bepalen hoe groot de doelafstand nog is, welke acties er nog genomen moeten of kunnen worden om die doelafstand te overbruggen en of het haalbaar en betaalbaar is om alle acties nog voor 2027 te implementeren. Voor de waterlichamen waarvoor geconcludeerd wordt dat dit niet haalbaar of betaalbaar is, zullen in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 aangepaste, tussentijdse doelstellingen gemotiveerd worden.

De stroomgebiedbeheerplannen zullen naast generieke beleidsmaatregelen ook gerichte actieprogramma's bevatten om de noodzakelijke verbetering van de waterdoelstellingen te kunnen realiseren.

De CIW zal de ontwerp-stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 afwerken tegen juni 2020. Het openbaar onderzoek start in september 2020.

Het Kanaal Leuven-Dijle wordt in Leuven gevoed met het water van de Voer samen met dat van de vierde Dijlearm, en de milieudoelstellingen voor het kanaal kunnen dus ook maar gehaald worden als de milieudoelstellingen van de voedende waterlopen worden gehaald.

Om voor die waterlopen de goede ecologische toestand te halen tegen 2027 worden binnen het voormelde kader actieplannen verder uitgewerkt in samenwerking met de Vlaamse en lokale actoren die actief zijn binnen het afstroomgebied van de Voer en van de Dijle. Deze actieplannen worden de komende jaren stap voor stap uitgevoerd. Aangezien een belangrijk deel van het afstroomgebied van de Dijle in Wallonië ligt, zal via het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM) aan het Waalse Gewest gevraagd worden om ook daar de prioriteiten voor het halen van de goede ecologische toestand af te stemmen op die van het Vlaamse Gewest.

3. Afvissingen

a) Afvissing in de periode 2001-2002

In 2001-2002 werd het kanaal bemonsterd in het kader van een studie in opdracht van de Provinciale Visserijcommissie van Vlaams-Brabant (*“Visstandsonderzoek en studie naar vismigratie doorheen de sluizen op het Kanaal Leuven-Dijle”*). Er werden 10 locaties (verdeeld over 4 sectoren) op het gebied Vlaams-Brabant geselecteerd en uitvoerig bemonsterd door middel van elektrovisserij, fuiken en kieuwnetvisserij. De gevangen vissen werden per sector gemerkt. Over een periode van 10 maanden werden er gedurende 35 dagen bemonsteringen uitgevoerd. De 4 sectoren zijn Leuven-Tildonk (sector 1), Tildonk-Kampenhout (sector 2), Kampenhout-Boortmeerbeek (sector 3) en Boortmeerbeek-Hofstade (sector 4).

In totaal werden er 20 vissoorten gevangen, namelijk : alver, baars, beekforel, bittervoorn, blankvoorn, blauwbandgrondel, brasem, gibel, riviergrondel, karper, bruine Amerikaanse dwergmeerval, kolblei, paling, pos, rietvoorn, snoek, snoekbaars, winde, zeelt en zonnebaars. Baars maakt met een aantalspercentage van 48% de meest gevangen vis, gevolgd door blankvoorn (18%) en paling (17%). Naar biomassa toe domineert paling met zijn gewichtspercentage van 49%, gevolgd door zeelt (12%) en baars (11%). Opgedeeld in sectoren komt met tot gelijkaardige resultaten.

De soortendiversiteit per sector varieert tussen 13 en 19 soorten. De hoogste soortendiversiteit werd gevangen in sector 1, hier werden 19 soorten gevangen. De beschermde bittervoorn en riviergrondel komen enkel in sector 1 en sector 2 voor. In sector 2 werden 14 soorten gedetermineerd. In de andere twee sectoren telde men 13 soorten.

Via de herhaalde merk- en terugvangstmethode in dit onderzoek konden biomassabepalingen worden gedaan per sector. De hoogste biomassa werd berekend voor de sector Kampenhout-Boortmeerbeek met 338 kg/ha. Voor de sector Leuven-Tildonk werd er 256 kg/ha berekend, voor de sector Tildonk-Kampenhout, 231 kg/ha. Het minst werd gevangen in de sector Boortmeerbeek-Hofstade, hier werd 188 kg/ha berekend.

Tijdens deze studie werd ook het temporeel verloop van de vangsten onderzocht. Gedurende 10 maanden (oktober 2001-juli 2002) werd de evolutie van het aantal soorten en de evolutie van de totale densiteiten gevolgd. In januari werd het kleinste aantal soorten gevangen (10). In april daarentegen werden 16 soorten gevangen. Wat betreft de aantalevolutie merken we een stijgende tendens vanaf maart die uitloopt tot juli.

Het Kanaal Leuven-Dijle is een kanaal met een gediversifieerde visstand met baars, blankvoorn en paling als dominante soorten en waarvan ook de overige 17 soorten regelmatig gevangen worden. De berekende biomassa's wijzen op een “gezonde visdensiteit”.

b) Recentste afvissing

In opdracht van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) vond in 2017 een visstandsonderzoek plaats in het Kanaal Leuven-Dijle. De omvang van het visbestand werd geraamd op gemiddeld 72,4 kg/ha en 840 stuks/ha. De visbiomassa in de verschillende stuwpanden is als volgt:

- Leuven-Tildonk: 157,4 kg/ha;
- Tildonk- Kampenhout-Sas: 45,1 kg/ha;
- Kampenhout-Sas-Boortmeerbeek: 87,2 kg/ha;
- Boortmeerbeek-Battel: 31,8 kg/ha;
- Battel-Zennegat: 21,5 kg/ha.

Bij voorgaande onderzoeken, uitgevoerd in opdracht van ANB in 2014, werd de omvang van het visbestand geraamd op gemiddeld 94 kg/ha en in 2011 op 73 kg/ha.

VERBEIREN Marc

maart 2020

{ BRON : schriftelijke parlementaire vraag gesteld door Vlaams volksvertegenwoordiger mevrouw Gwenny DE VROE in het Vlaams Parlement ; zie :

vraag gesteld aan de minister van Leefmilieu Zuhair DEMIR :
“ *Bulletin van Vragen en Antwoorden* “ , Vlaams Parlement , zitting 2020-2021 , vraag nr. 403 van 21 februari 2020 } .